

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาศักยภาพคนพิการ : ศึกษากรณีคนพิการทางร่างกาย
ในศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการ กรมประชาสงเคราะห์

FACTORS EFFECTING THE DISABLED'S POTENCIAL : A CASE STUDY OF
PHYSICAL DISABILITY IN THE VOCATIONAL REHABILITATION CENTER
UNDER THE DEPARTMENT OF PUBLIC WELFARE.

โดย
นางสาววิจิตร แก้วเครือวัลย์

HCULIB

3 0001 00089682 1

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาการจัดการโครงการสวัสดิการสังคม บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

พ.ศ. 2544

ISBN 974-7144-47-6

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

วิทยานิพนธ์

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาศักยภาพคนพิการ : ศึกษากรณีคนพิการทางร่างกาย ในศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการ กรมประชาสงเคราะห์

Factor Effecting the Disabled's Potential : A Case Study of Physical Disability in the Vocational Rehabilitation Center under the Department of Public Welfare.

ชื่อนักศึกษา

นางสาววิจิตร แก้วเครือวัลย์

สาขาวิชา

การจัดการ โครงการสวัสดิการสังคม

รหัสประจำตัว

418023

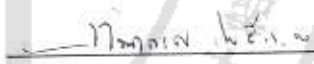
ปีการศึกษา

2543

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ และทบวงมหาวิทยาลัย ได้ตรวจสอบและอนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคำหลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต เมื่อวันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2544

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

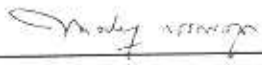
ประธานกรรมการ

(อาจารย์ ดร.ทิพาภรณ์ ไพร์ถวิล)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชาญญา สนิทวงศ์ ณ อยุธยา)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ชัชติยา กรรณสูต)

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจากทบวงมหาวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ น.ภ. ส.ศุมรสุนทร)

กณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรณราย แสงวิเชียร)

วิทยานิพนธ์	ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาศักยภาพคนพิการ : ศึกษากรณีคนพิการทางร่างกาย ในศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการ กรมประชาสงเคราะห์ Factor Effecting the Disabled's Potential : A Case Study of the Physical Disabled in the Vocational Rehabilitation Center under the Department of Public Welfare
ชื่อนักศึกษา	นางสาววิจิตร แก้วเครือวัลย์
รหัสประจำตัว	418023
สาขาวิชา	การจัดการ โครงการสวัสดิการสังคม
ปีการศึกษา	2543

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์เรื่อง "ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาศักยภาพคนพิการ : ศึกษากรณีคนพิการทางร่างกาย ในศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการ กรมประชาสงเคราะห์" มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาคือ 1) ศึกษาศักยภาพของคนพิการ 2) ศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาศักยภาพคนพิการ และ 3) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาศักยภาพคนพิการ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ บุคคลพิการที่มีความพิการทางร่างกาย ในศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการ กรมประชาสงเคราะห์ จำนวน 8 แห่ง จำนวน 392 คน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุเฉลี่ย 25.06 ปี การศึกษาระดับประถมศึกษา สถานภาพสมรสเป็นโสด สถานภาพในครอบครัวเป็นสมาชิกในครอบครัว และไม่เคยประกอบอาชีพ ลักษณะความพิการมีความพิการขา 1 ข้าง เป็นความพิการภายหลัง และมีระยะเวลาความพิการมานาน 1-5 ปี เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่า T-test ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

ผลการศึกษาปรากฏดังนี้

1. ศักยภาพของคนพิการด้านต่าง ๆ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีศักยภาพในระดับสูง 4 ด้าน คือ การทำหน้าที่ในฐานะพลเมืองและการบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม การรู้จักและปกป้องสิทธิของตนเอง การเป็นผู้ให้คำแนะนำ และการเข้าร่วมกลุ่มและเครือข่าย
2. ความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาศักยภาพคนพิการ พบว่าศักยภาพด้านต่างๆ มีความสัมพันธ์กันระดับปานกลาง 4 ด้าน คือ การพึ่งพาตนเองกับการช่วยเหลือครอบครัว การเป็นผู้ให้คำแนะนำกับการเข้าร่วมกลุ่มและเครือข่าย การเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมกับการเข้าร่วมกลุ่ม

และเครือข่าย การทำหน้าที่ในฐานะพลเมืองและบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมกับการเป็นผู้ให้คำแนะนำ ส่วนลักษณะความพิการอันพาดท่อนล่างมีศักยภาพน้อยกว่าความพิการด้านอื่น และความพิการขา 1 ข้างมีศักยภาพมากกว่าความพิการด้านอื่น

3. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาศักยภาพคนพิการ พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุมาก มีผลต่อการพัฒนาศักยภาพด้านการประกอบอาชีพ การรู้จักและปกป้องสิทธิของตนเอง การทำหน้าที่ในฐานะพลเมืองและบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม และการเป็นผู้ให้คำแนะนำ ระยะเวลาความพิการมานาน มีผลต่อการพัฒนาศักยภาพด้านการประกอบอาชีพ การเห็นคุณค่าในตนเอง มีผลต่อการพัฒนาศักยภาพด้านการเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม การช่วยเหลือครอบครัว และการประกอบอาชีพ การเชื่ออำนาจในตนเอง มีผลต่อการพัฒนาศักยภาพด้านการรู้จักและปกป้องสิทธิของตนเอง การทำหน้าที่ในฐานะพลเมืองและบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม การเป็นผู้ให้คำแนะนำ สุขภาพจิต มีผลต่อการพัฒนาศักยภาพคนพิการ โดยกลุ่มตัวอย่างที่มีปัญหาสุขภาพจิต มีผลต่อการเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม และผู้พิการที่มีสุขภาพจิตดี มีผลต่อการทำหน้าที่ในฐานะพลเมืองและบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม การสนับสนุนทางสังคมจากองค์กรภายในและภายนอก มีผลต่อการพัฒนาศักยภาพด้านการช่วยเหลือครอบครัว การเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม การรู้จักและปกป้องสิทธิของตนเอง การทำหน้าที่ในฐานะพลเมืองและบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม การเป็นผู้ให้คำแนะนำ และการเข้าร่วมกลุ่มและเครือข่าย

จากผลการศึกษาดังกล่าวผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

ระดับนโยบาย

1. รัฐควรส่งเสริมให้คนพิการมีโอกาสและแสดงบทบาททางสังคมเท่าเทียมกับบุคคลทั่วไป
2. รัฐควรส่งเสริมสวัสดิการด้านต่างๆ รวมทั้งบริการสาธารณะให้แก่คนพิการอย่างทั่วถึง
3. รัฐควรเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่ครอบครัวและองค์กรเครือข่ายของคนพิการ

ระดับปฏิบัติการ

1. ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการควรส่งเสริมให้คนพิการแสดงศักยภาพตนเองอย่างมีคุณค่า
2. ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการควรมีหลักสูตรเตรียมความพร้อมแก่คนพิการก่อนฝึกอาชีพ
3. ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการควรณรงค์ให้คนพิการ ในชุมชน ได้มีโอกาสเข้าถึงบริการของรัฐ

ระดับวิชาการ

1. ควรมีการศึกษาวิจัยศักยภาพการพึ่งตนเองของคนพิการและครอบครัวในชุมชน
2. ควรมีการศึกษาคูณภาพชีวิตของคนพิการที่ผ่านการฝึกอาชีพจากศูนย์ฟื้นฟูอาชีพ
3. ควรมีการศึกษการพัฒนาศักยภาพของคนพิการด้านอื่น ๆ เช่น คนพิการทางสติปัญญา

Thesis Title	Factors Effecting the Disabled's Potential : A Case Study of the Physical Disabled in the Vocational Rehabilitation Center under the Department of Public Welfare
By	Miss Vijit Kaewkuerwan
Identification No.	418023
Degree	Master of Social Work (M.S.W.)
Major	Social Project Management
Academic Year	2000

Abstract

This research is the study on "Factors effecting the disabled's potential : a case study of the physical disabled in the vocational rehabilitation center under the department of public welfare". It aims at studying 1) the disabled's potential 2) the relationship of the factors affecting the disabled's potential and 3) the factors effecting the disabled potential. The sample are 392 persons with physical disabled in the 8 vocational rehabilitation centers under the department of public welfare. The results of this study are as follows

1. They had high potential in four aspects, namely good citizenship with civic responsibility, self-protection, peer counsellor, group participation and network.
2. The relationship of the factors effecting the disabled's potential was moderate in four aspects, namely self-dependence and family support; peer counsellor and group participation and network; sociable and group participation and network; good citizenship with civic responsibility and peer counsellor. In addition, it is found that those who are paraplegic have less potential and those who have disability with one leg have more potential than their counterparts.
3. The factors affecting the disabled potential are that those who have advanced ages have an effect on the disabled's potential which are employment, self-protection, good citizenship with civic responsibility, and peer counsellor. The long period of disability has an influence on their employment potential. Moreover, their self-esteem contributes to their

sociable, family-support and employment. Finally, their internal locus of control affects their potential development of self-protection, good citizenship with civil responsibility, peer counsellor. Mental health also affects their disabled's potential. The study finds that those who have mental problem have an effect on their sociable. In addition, those who have good mental condition have an influence on their being good citizenship with civic responsibility. Internal and external social support affects their potential development on family support, sociable, self-protection, good citizenship, peer counsellor, and group participation and network. The following is the recommendations of this study :

Policy level

1. The government should support the disabled to play an equal role in the society with dignity.
2. The government should promote other social and public welfare to all disabled.
3. The government should strengthen their families and social networks.

Practical level

1. The vocational rehabilitation centers should encourage the disabled to demonstrate their potential with dignity.
2. The vocational rehabilitation centers should prepare them prior to vocational training.
3. The vocational rehabilitation centers should provide more access to those who live in the community.

Academic level

1. There should be more study on self-dependence of the disabled and their family in community.
2. More study should be conducted on the quality of life of those disabled who finish vocational training.
3. Another disabled such as intellectual disabled should be investigated.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาของ อาจารย์ดร.ทิพาภรณ์ โพธิ์ถวิล ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ธัญญา สนิทวงศ์ ณ อุรุยา กรรมการวิทยานิพนธ์ ที่ได้เสียสละเวลาให้คำปรึกษาแนะนำและตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ รวมถึงตลอดทั้ง รองศาสตราจารย์ดร.ฉัตรศิลา วรรณสุด กรรมการวิทยานิพนธ์ และ รองศาสตราจารย์ นิภา ส.ศุภรศุนทร กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจากทบวงมหาวิทยาลัย ที่ได้กรุณาให้ข้อเสนอแนะที่เป็น ประโยชน์ต่อผู้วิจัย ทำให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้ ได้รับความสมบูรณ์ครบถ้วน

ขอขอบพระคุณคณาจารย์บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้แก่ผู้วิจัย

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการ ของกรมประชาสงเคราะห์ ทั้ง 8 แห่ง ที่ได้สนับสนุนให้ความร่วมมือ และอำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูล และขอบคุณผู้พิการ ที่เข้ารับการฝึกอาชีพในศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามจนสำเร็จด้วยดี

ขอขอบพระคุณ คุณชีวาพร คู่้มจ้อหอ ผู้อำนวยการศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระ ประแดง ที่ได้ให้การสนับสนุนเป็นอย่างดี รวมทั้งเพื่อนร่วมงาน เพื่อนร่วมรุ่น และเจ้าหน้าที่บัณฑิต วิทยาลัย ที่ให้กำลังใจ และช่วยเหลือ โดยตลอดมา

ขอขอบคุณคุณแม่ ที่ ๆ และหลานชายทั้ง 2 คน ที่ให้การสนับสนุนและเป็นกำลังใจ อย่างดียิ่งจนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์

วิจิตร แก้วเครือวัลย์